

Prædiken til 2. søndag efter Helligtrekonger

Joh. 2,1-11

Første tekstrække

Dette hellige evangelium skriver evangelisten Johannes:

Den tredje dag var der bryllup i Kana i Galilæa, og dér var Jesu mor med; også Jesus og hans disciple var indbudt til brylluppet. Men vinen slap op, og Jesu mor sagde til ham: »De har ikke mere vin.« Jesus sagde til hende: »Hvad vil du mig, kvinde? Min time er endnu ikke kommet.« Hans mor sagde til tjenerne: »Gør, hvad som helst han siger til jer.« Der var dér seks vandkar af sten; de stod der efter jødernes regler for renselse og rummede hver to til tre spande. Jesus sagde til dem: »Fyld karrene med vand.« Og de fyldte dem helt op. Og han sagde til dem: »Øs nu op og bær det hen til skafferen.« Det gjorde de så. Men da skafferen havde smagt på vandet, der var blevet til vin – han vidste ikke, hvor den kom fra, men det vidste de tjenere, som havde øst vandet op – kaldte han på brudgommen og sagde til ham: »Man sætter ellers den gode vin frem først, og når folk har drukket godt, så den ringere. Du har gemt den gode vin til nu.« Dette gjorde Jesus i Kana i Galilæa som begyndelsen på sine tegn og åbenbarede sin herlighed, og hans disciple troede på ham.

Johannesevangeliet 2,1-11

I dag hører vi, hvordan Jesus forvandler vand til vin. Til brylluppet i Kana skabes der noget særligt ud af det helt almindelige. Her skaber Jesus ånd på et sted, hvor der før var tomhed i de slunkne kar. Vinen var sluppet op, og katastrofen var i sigte: Et bryllup uden noget at drikke! Tænk engang. Så der skabes fylde, hvor der før var øde:

*Med det der skabes vin af vand/
og paradys af ørke,
med det der skabes lys om land,
mens verden går i mørke,*

Sådan lød det i Grundtvigs hyldestsalme til den kristne menighed – og til alle de tørstige bryllupsgæster verden over. Forvandlingen sker fra vand til vin, fra natur til kultur, fra et tomt glas til et fyldt. Det er denne mirakuløse, men også sprængfarlige omgang med ånd, der sætter scenen i søndagens evangelium – og for en prædiken, der skal forsøge at balancere mellem Ånd og beruselse. Helst uden at moralisere overfor hverken afholdsmænd eller levemænd. ”Drik jer ikke berusede i vin, det fører til udskejelser, men lad jer fylde af Ånden”, skriver den gode Paulus i sit brev til Efeserne.

I vinens dybe rige møder vi nemlig alt fra undergang til ophøjelse. På én og samme tid kan ånden i glasset være en forbandelse og en velsignelse: For nogen fører alkohol til en dødelig sygdom, alkoholisme, hvor kuren er et liv i afholdenhed. For andre kan vinen lede til de højeste og dybeste erkendelser, når man bevæger sig gennem duftnoternes bibelske jungle af cedertræ, tobak, stald og citrusfrugter. Vinsmagning er ikke for sjov, og der findes en verdensindustri af nydelse og fordybelse. Det siges lige-

Udgivet af

Grundtvigsk Forum
Nr. 745, 124 årgang
Januar 2023
ISSN 0901-2214

frem, at det er i vinen sandheden findes. Og hvem er det ellers vi skal høre sandheden fra? Børn og fulde folk, siges det populært. Vinen kan altså tage os til dionysiske højder eller til diabolske dybder, for Ånden i flasken kan føre os vidt omkring. Fra ørken til paradiset, men også fra paradiset til ørken.

Vinen er Ånd, og i kristendommen er Ånden hellig, eller *spiritus sanctus* som det hedder på latin. Ånden er det, der indblæses i os af de højeste magter. Ånden er det, der forvandler os. Og så er den vores vigtigste inspiration. Ingen fest uden Helligånd. Helligånden ilter vores kristne hjerteblod; den binder os sammen som menighed, og som et fællesskab, der lovpriser Gud - med eller uden alkohol. Helligånden er vores vejtrækning.

Men ånden kan, som vi skal høre, også være en farlig størrelse. Ånden kan tage ved os. De fleste mennesker har nok indimellem tænkt: Er det her rigtigt eller forkert? Er det jeg gør, noget der kommer fra sandhedens og kærlighedens ånd? Eller er jeg ude på et sidespor? De tanker opstår, når ånden har fat i vores inderste. Men for at al den snak om ånd ikke skal blive alt for abstrakt, for det risikerer den hurtigt, vil jeg pege på to mænd, der forvandles af ånden. Den ene går under, den anden opstår.

Her tænker jeg på Ole Jastrau og på Jesus Kristus. Tom Kristensens undergangshelt fra klassikeren *Hærværk* og så Guds åbenbaring i verden. Der er flere åbenlyse fællestræk mellem de to: Begge er de mænd i begyndelsen af 30'erne, der kommer fra en fattig baggrund og så er de kaldet til at forkynde, den ene som anmelder i avisen, den anden som frelser i verden.

Jastraus forvandling er den negative. En forvandling, der har fascineret mange unge og balstyriske mennesker siden *Hærværk* udkom i 1930. Her inviteres vi med på Jastraus deroute i en afviklingsroman fyldt med druk og undergang. Den 34-årige mand bliver ramt af meningsløshed, da det borgerlige anmelderliv giver ham kvalme. Hustruen Johanne og sønnen Oluf tilsidesættes for Jastraus erklærede og tragiske mål: At gå i hundene.

Det fører til, at Jastrau langsomt går i stykker som

menneske. Gennem tømmermændenes slør længes han mod skibskatastrofer og pludselig død, og den angst han føler på sin uendelige duktur skal forløses i længsel og i syner af rædsel og nød. Ole Jastrau flyder langsomt ind i et uigennemtrængeligt og tyktflydende mørke. Kaotiske scener udspiler sig med den medsamsvorne, digteren Steffensen, der også planlægger at gå under i druk.

Sammen fylder de sig med alt det, der ellers kunne være så smukt; med alt det, der var tænkt som noget ædelt og kultiveret, noget helligt og åndeligt: Flaskens Ånd. Men i stedet for at opfyldes af den, forværres de af den.

Jastrau farer vild i livet og bliver besat af det sønderknusende misbrug. Her bliver forvandlingen til opløsning; det er den fare, der er forbundet med forvandlinger: at det kan gå galt. Historien om Jastrau løber da også ud i sandet uden nogen rigtig klar afslutning. Overlever han eller overlever han ikke? Det var ikke til at sige, da først mørket tog over.

Som en modfortælling til stakkels Ole Jastrau og hans selvvalgte undergang står Jesu forvandling. For selvom hans liv og død også omgærdes af mysteriets kraft, så peger hans gerninger ud imod livet, og ikke ned mod døden. Han åbenbares i kærlighed, som vi fejrede i julen, og lod ikke sorgen få det sidste ord, som vi skal fejre i påsken. For Jesus træder ind i et modsætningsforhold til alle tidligere og kommende forvandlinger, vi kender. Selv i modsætning til Moses, vi hørte om indledningsvis. Moses, der ikke måtte se Herrens ansigt.

Hvor Moses sender Guds plager ned over Ægypten, med vand der bliver til blod, er det helt anderledes med Jesus. For han sender tegn til liv med sin forvandlende gerning. Jesus skaber paradiset af ørke, vand til vin og lys i mørket.

*Med det der skabes vin af vand/
og paradiset af ørke,
med det der skabes lys om land,
mens verden går i mørke,*

Det er Guds indtræden i verden, vi hører om. Her forvandles elementerne for øjnene af brylluppets

tjenere som det tegn, der handler om frelseren selv. Eller sagt med et vin-metafor: I julen plantes vinterstiklingen, i påsken presses druen til most, og i opstandelsen sker forvandlingen fra vand til vin, fra druesaft til spiritus. Og vi er med i det hele. Det er det store mirakel: At vi skal forvandles sammen med Ham, der skaber vin af vand.

Det er dette mirakel, vi skal fejre og tage del i om lidt - med Helligånden som gæst. Her skal vi minde, at Jesus med sin død og opstandelse beredte en vej for hver enkelt af os, og at vi derfor hver især har del i hans forvandling. Ved nadverbordet opløstes vores hjerter til Herren, og fores tilbage til disciplene, der den aften sad omkring hans bord og lyttede. Her fortalte Jesus dem, at han ville drage bort, men at han ville sende Helligånden, en trøstermand til de svære tider, der skulle komme.

Den ånd skulle hjælpe disciplene med fortsat at forvandle den verden, Jesus var gået ind i. En forvandling der endnu finder sted, når Guds Ånd omsætter det helt almindelige til det ganske særlige. Som Jesus gjorde det ved brylluppet i Kana. Og som det sker med os dag efter dag i troens forvandling. Kære menighed, tillykke med forvandlingen. Der vil være rigeligt vin til alle. Amen.

Adam Garff

Sognepræst, Gentofte Kirke

Salmer (Den Danske Salmebog):

Nr. 474: Lysets engel går med glans

Nr. 319: Vidunderligst af alt på jord vv. 1-4

Nr. 319: Vidunderligst af alt på jord vv. 9-11

Nr. 131: Blåt væddet lys frem bag skyers skred

Nr. 292: Kærligheds og sandhed ånd

Nr. 474: Jesus Krist, du gav mig livet

Nr. 13: Måne og sol

Redaktion

Sognepræst
Adam Garff
Gentofte Kirke
adg@km.dk

Sognepræst
Andreas Riis Damgaard
Præstevang Kirke, Hillerød
ard@km.dk

Søndagslæsning
udkommer hver uge på
www.grundtvigskforum.dk/Søndagslæsning
- her kan du også
tilmelde dig det
elektroniske nyhedsbrev
om Søndagslæsning

Grundtvigsk Forum
Vartov — Farvergade 27
1463 København K
vartov@vartov.dk